

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

**VAIDEOTSUS
ja
ETTEKIRJUTUS-HOIATUS**
avaliku teabe asjas nr. 2.1-3/19/3462

Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegija	Andmekaitse Inspektsiooni peainspektor Elve Adamson
Vaideotsuse ja ettekirjutuse tegemise aeg ja koht	05.11.2019 Tallinnas
Vaide esitamise aeg	26.09.2019 (registreeritud inspektsioonis 27.09.2019)
Teabevaldaja	Pärnu Linnavalitsus aadress: Suur-Sepa 16, Pärnu e-posti aadress: linnaavalitsus@parnu.ee
Teabevaldaja vastutava isik	linnasekretär
Vaide esitaja (teabenõudja)	Eraisik aadress: Xxx xx, Xxxxx e-posti aadress: xxxxxxxxx@gmail.com

RESOLUTSIOON:

avaliku teabe seaduse (AvTS) § 45 lg 1 punkti 1, § 51 lõike 1 punkti 1, haldusmenetluse seaduse (HMS) § 85 punkti 2 ja Vabariigi Valitsuse seaduse § 75¹ lõike 4 alusel

- 1) teen vaideotsuse vaie rahuldada;**
- 2) teen teabevaldajale täitmiseks kohustusliku ettekirjutuse:**

Vaadata uuesti läbi vaide esitaja 18.09.2019 esitatud teabenõue ja väljastada vaide esitajale teabenõudes soovitud dokumendid, kui puudub alus teabele juurdepääsu piirata. Kui Pärnu Linnavalitsus keeldub teabenõude täitmisest, siis viidata konkreetsele piirangu alusele ja põhjendada keeldumist.
- 3) määran ettekirjutuse täitmise tähtajaks 15. november 2019.**

AvTS § 52 kohaselt peab teabevaldaja ettekirjutuse saamisest alates viie tööpäeva jooksul võtma kasutusele abinõud ettekirjutuse täitmiseks ja teatama sellest Andmekaitse Inspektsioonile.

VAIDLUSTAMISVIIDE:

Kuivõrd käesoleva otsusega rahuldati vaie täielikult, saab **vaide esitaja** 30 päeva jooksul pöörduda halduskohtusse üksnes juhul, kui Andmekaitse Inspektsioon rikkus menetlemisel

vaide esitaja õigusi muul viisil.

Teabevaldaja saab ettekirjutuse (ülaltoodud punkt 2) vaidlustada 30 päeva jooksul, esitades kas:

- haldusmenetluse seaduse kohase vaide Andmekaitse Inspektsiooni peadirektorile või
- halduskohtumenetluse seadustiku kohase kaebuse halduskohtusse (sel juhul ei saa enam samas asjas vaiet läbi vaadata).

Ettekirjutuse vaidlustamine ei peata selle täitmise kohustust ega täitmiseks vajalike abinõude rakendamist.

HOIATUS:

Kui teabevaldaja jätab Andmekaitse Inspektsiooni ettekirjutuse täitmata, võib Andmekaitse Inspektsioon pöörduda teabevaldaja kõrgemalseisva asutuse, isiku või kogu poole teenistusliku järelevalve korraldamiseks või ametniku suhtes distsiplinaarmenetluse algatamiseks. (AvTS § 10 lõiked 1 ja 4, § 53 lõige 1).

SUNNIRAHA HOIATUS:

Kui ettekirjutus on jäetud määratud tähtjaks täitmata, määrab Andmekaitse Inspektsioon ettekirjutuse adressaadile avaliku teabe seaduse § 51 lõike 3 alusel:

sunniraha 2000 eurot.

Sunniraha võib määrata korduvalt – kuni ettekirjutus on täidetud. Kui adressaat ei tasu sunniraha, edastatakse see kohtutäiturile täitemenetluse alustamiseks. Sel juhul lisanduvad sunnirahale kohtutäituri tasu ja muud täitekulud.

FAKTILISED ASJAOLUD:

1. 18.09.2019 esitas vaide esitaja Pärnu Linnavalitsusele teabenõude, milles soovis 2018. majandusaasta aruande lisas 23 kajastatud hankelepinguid, mille puhul esines küsitavusi riigihangete seadusest kinnipidamisel ning ostudokumente, millega osteti teenuseid ja mis erinesid tavatehingutest.
2. 25.09.2019 keeldus Pärnu linnavalitsus teabenõude täitmisest AvTS § 23 lõike 1 punkti 1 alusel põhjusel, et vaide esitajal ei ole taotletavale teabele juurdepääsuõigust, kuid ei viidatud ühelegi piirangu alusele, mille alusel soovitud teabele on juurdepääsupiirang kehtestatud.
3. Vaide esitaja Pärnu Linnavalitsusega ei nõustunud ning esitas Pärnu Linnavalitsuse tegevuse peale teabenõude täitmisest keeldumise osas vaide.

VAIDE ESITAJA NÕUE JA PÕHJENDUSED:

Asjaolud:

*Pärnu linna 2018 a majandusaasta aruandes toodu kohaselt tegi Pärnu linn 2018 a. tehinguid seotud osapooltega. Aruande kohaselt osa neist erinesid tavatehingutest, kuna ei vastanud õigusaktidele või raamatupidamiskohustuslase sisedokumentide üldistele nõuetele või turutingimustele. Mittevastavused oleval tingitud Pärnu linna ja valdade ühinemise käigus saavutatud kokkulepetes sisalduvatest kohustistest, mis tingisid tavatehingutest erinevaid lahendusi. Esinevat ka küsitavusi riigihangete seadusest kinnipidamisel. Nimetatud tehingud oleval tehtud **juridiliste isikutega** (sihtasutused, mittetulundusühingud, äriühingud), millistes Pärnu linna tegevjuhtkonna liikmed või nende lähedased omasid eraisikuna valitsevat mõju. Sellistele ühingutele anti toetusi erinevate tegevuste läbiviimiseks summas 110,17 tuh eurot ja neilt osteti teenuseid 10,54 tuh euro eest.*

Vaidlustatud teabenõue:

18.09.2019 edastatud teabenõudes soovisin teavet :

1. Milliste konkreetsete hangete puhul esines (2018 a) küsitavusi riigihangete seadusest kinnipidamisel? Vastavalt AvTS palusin väljastage hankelepingud ja tingimustele vastavad pakkumused.

2. Kellelt ja milliseid teenuseid osteti (10,54 tuh euro) mis erinesid tavatehingutest? Vastavalt AvTS palusin väljastada ostudokumendid (ostuarved vm)

Juhul kui dokumente on väga palju, palusin väljastada dokumendid osaliselt, poole aasta või kuude kaupa, märkides ära millises osas jäid dokumendid väljastamata.

25.09.2019 vastuskirjaga nr 4.3-7/9046-1

keeldus Pärnu linnavalitsus teabenõude täitmisest AvTS § 23 lõike 1 punkti 1 alusel, kuna allakirjutanul ei olevat taotletavale teabele juurdepääsuõigust.

Vaide esitaja sellega ei nõustu.

Vastuskirjast ei selgu miks ei ole allakirjutanul avalikule teabele juurdepääsuõigust millist juurdepääsupiiranguga teavet hankelepingud, pakkumus ja ostuarved sisaldavad, et neid ei ole õigust teabenõude korras nõuda (ka mitte osaliselt)? Hankemenetlused on käesolevaks ajaks lõppenud.

Samuti on 2018 a majandusaasta aruandes toodud, et tehingud on tehtud ja hankelepingud sõlmitud juriidiliste isikutega aga juriidilistel isikutel ei kohaldu AvTS kuna juriidilisel isikul ja asutusel endal ei ole eraelu.

AvTS § 36 lg 1 p 9 ei luba tunnistada asutusesiseseks kasutamiseks dokumente riigi, kohaliku omavalitsuse üksuse või avalik-õigusliku juriidilise eelarvevahendite kasutamise ning eelarvest makstud tasude ja hüvitiste kohta.

Varasematel aastatel (näiteks 2014a Audru valla majandusaasta aruanne siin lk 37) toodi seotud isikutega tehtud tehingud majandusaasta aruannetes välja seotud isikute lõikes ja isikute nimed ei olnud salastatud .kuid käesoleval ajal ei ole see majandusaasta aruandes enam nõutud mis ei tähenda, et sellist teavet ei saaks küsida ja sellist teavet ei peaks väljastama, teabenõude korras.

Õigusvastaselt teabenõude täitmisest keeldumisega rikub Pärnu linnavalitsus vaide esitaja seadusest tulenevat õigust saada (AvTS § 3 lg 1) avalikuks kasutamiseks mõeldud teavet.

Palun Andmekaitse Inspeksioonil

-vaie lahendada sisuliselt ja vaide lahendamisel kontrollida kas Pärnu linnavalitsus on õiguspäraselt keeldunud **18.09.2019** teabenõude täitmisest ja põhjendanud keeldumist nõuetekohaselt.

-kohustada Pärnu linnavalitsust väljastama 18.09.2019 teabenõudes palutud teave.

TEABEVALDAJA PÕHJENDUSED:

Esitasite 01.10.2019 Pärnu Linnavalitsusele järelepärimise Erasiku vaide menetluses. Vastame esitatud küsimustele.

1. Kas Pärnu Linnavalitsusel on olemas vaide esitaja poolt soovitud dokumendid?

Vastus: Vaide esitaja on 18.09.2019 teabenõudes kõigepealt tsiteerinud Pärnu linna 2018. aasta konsolideerimisgrupi majandusaasta aruande lisa 23, mis käsitleb tehinguid seotud osapooltega ning seejärel soovinud teavet seoses seotud isikutelt ostetud teenustega (mis

erinesid tavatehingutest) 2018. a kohta. Vaide esitaja on teabenõude esimeses punktis soovinud teada, milliste konkreetsete hangete puhul esines küsitavusi riigihangete seadusest kinnipidamisel ning palunud väljastada hankelepingud ja tingimustele vastavad pakkumused. Teabenõude teises punktis soovis vaide esitaja teada, kellelt ja milliseid teenuseid osteti (10,54 tuh euro), mis erinesid tavatehingutest, ning palus väljastada ostudokumendid (ostuarved vm). Seega saame pöördumisest aru, et vaide esitajat huvitab majandusaasta aruandes kajastatud info seotud osapooltega tehtud tehingute kohta.

Siinkohal selgitame, et vaide esitaja on korduvalt erinevas sõnastuses teabenõuetega pöördunud linnavalitsuse poole sooviga saada teavet Pärnu Linnavalitsusega seotud osapoolte deklaratsioonide ning seotud osapooltega tehtud tehingute kohta, mis on loetud tehtuks mittetavapärasel tingimustel. Ka 18.09.2019 esitatud teabenõudega soovib vaide esitaja saada 2018. aasta majandusaasta aruande koostamisel Pärnu Linnavalitsusele seotud osapoolte poolt edastatud andmeid. Pärnu Linnavalitsus keeldus teabenõude täitmisest põhjusel, et vaide esitajal puudub juurdepääsuõigus seotud osapoolte esitatud teabele. Need andmed on sündinud konkreetsete isikute (seotud osapooled - füüsilised isikud) analüüsi tulemusena ja võivad kanda sellisel kujul endas tõepoolest teavet kui „riigihangete seadusest kinnipidamisel küsitavusi tekitanud hankelepingud“. Hinnang on antud konkreetse isiku enda poolt. Pärnu Linnavalitsus on võtnud sellised hinnangud arvesse 2018.aasta majandusaasta aruande vastava osa koostamisel impersonaalsel kujul, nagu seda nõuab rahandusministri 11.12.2003 määruse nr 105 „Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhend“ § 49¹ lõige 5.

Pärnu Linnavalitsusel on olemas kõik tema poolt sõlmitud hankelepingud/ostudokumendid. Samas Pärnu Linnavalitsus ei jaota dokumente selliste hinnanguliste kriteeriumite alusel nagu „riigihangete seadusest kinnipidamisel küsitavusi tekitanud hankelepingud“ või „tavatehingust erinev dokument“. Peame vajalikuks rõhutada, et anname meelsasti teavet mistahes hankelepingu kohta. Juhul, kui vaide esitaja soovib saada sellekohast teavet, siis peaks ta kõigepealt selgitama välja näiteks riigihangete registri kaudu, millist teavet ta soovib kas hankeobjekti põhiselt või hankelepingu sõlmimise aja põhiselt. Näiteks saaks ta pöörduda meie poole teabenõudega hangitud transpordivahendite kohta, võis siis 2018. aastal sõlmitud ehituslepingute kohta jne. See, kas nendes hangetes esineb ka „küsitavusi riigihangete seadusest kinnipidamisel“, jäägu teabenõudja enese otsustada vastavalt tema teadmistele ja kogemustele riigihangete valdkonnas. See eeldab aga teabenõudja poolset tõsist tööd hankelepingutes/dokumentides sisalduvate andmetega, andmete mõtestamist, vajaduse korral ka tõlgendamist ja mis peamine õigete järelduste tegemist vastavalt tema enda püstitatud kriteeriumitele.

2. Milliseid piiranguga isikuandmeid sisaldavad vaide esitaja soovitud hankelepingud, tingimustele vastavad pakkumused ja ostudokumendid kui tehingu teiseks pooleks on juriidiline isik?

Vastus: Isikuandmetega seotud piiranguid nimetatud dokumentides endis ei ole. Teabe väljastamisest keelduti põhjusel, et vaide esitajal puudus juurdepääsuõigus seotud osapoolte esitatud teabele.

3. Juhul kui dokumendid sisaldasid ka piiranguga andmeid, siis miks ei väljastatud dokumente ulatuses, mis ei sisaldanud piiranguga andmeid?

Vastus sisaldub vastuses esimesele küsimusele. Teabe väljastamisest keelduti põhjusel, et vaide esitajal puudus juurdepääsuõigus seotud osapoolte esitatud teabele. Selleks, et väljastatavad dokumendid ei oleks seostatavad isikuga, kes nende kohta majandusaasta aruande koostamiseks info esitas, oleks tulnud enamuse dokumentidest kinni katta.

Pärnu Linnavalitsus on vaide esitajale eelnevalt põhjalikult selgitanud, et vastavalt

rahandusministri 11.12.2003 määruse nr 105 „Avaliku sektori finantsarvestuse ja -aruandluse juhend“ sätetele ei avalikustata seotud osapooltega tehtud tehinguid personaalselt, vaid ainult seotud isikute gruppide kaupa etteantud tehinguliikide lõikes. (vt näiteks Pärnu Linnavalitsuse 02.07.2019 kiri nr 4.3-7/6498-1, 26.07.2019 kiri nr 4.3-7/6498-5, 13.08.2019 kiri nr 4.3-7/6498-9, lisatud).

Isikute ja tehingute detailiseerimine ei vasta juhendi mõttele ega selles seatud eesmärkidele teha kindlaks taoliste tehingute esinemine erinevates tegevusharudes ja summeerida tehinguväärtused seotud isikute gruppide lõikes. Pärnu linnavalitsus sai seotud osapoolte tehinguid puudutava teabe konkreetsetelt isikutelt eeldusel, et Pärnu linn ei avalikusta talle edasiantud andmeid suuremas mahus, kui see on vajalik 2018. a aastaaruande vastava osa koostamiseks. Kõne all olev teave on edastatud isikute (seotud osapooled) vabal tahtel ainsa eesmärgiga aidata kaasa Pärnu linna 2018. aasta majandusaasta aruande koostamisele. Muudel eesmärkidel nimetatud teabe töötlemine ei ole kooskõlas seotud isikute poolt Pärnu linnale edastatud konfidentsiaalse teabe kogumise eesmärgiga.

Kuna eelnevat oli linnavalitsus juba vaide esitajale selgitanud, kirjeldasime teabenõude täitmisest keeldumises pikemalt isikuandmete töötlemise nõudeid, sest jäi mulje, et vaide esitaja ei ole aru saanud, miks ei saa linnavalitsus seotud osapooltelt saadud teavet väljastada.

4. Juhul kui kõiki soovitud dokumente linnavalitsusel ei ole, siis miks ei keeldutud selles osas teabenõude täitmisest?

Vastus: Pärnu Linnavalitsusel on kõik tema poolt sõlmitud hankelepingud/ostudokumentid olemas. Linnavalitsus ei saa teavet väljastada juhul, kui teabenõude kriteerium on puhtalt hinnanguline, näiteks stiilis „osaliselt seaduslik hankeleping“ või „täiesti seaduslik hankeleping“ või „mitteseaduslik hankeleping“.

5. Ühtlasi palun edastada Andmekaitse Inspeksioonile vaide esitaja poolt soovitud hankelepingud, tingimustele vastavad pakkumused ja ostudokumentid, milles märkida ära mille alusel, millisele osale dokumendist on kehtestatud juurdepääsupiirang. Kui ostudokumente/ostuarveid vms on palju, siis edastada kaks näidist ning edastada dokumentide arv.

Vastus: Juurdepääsupiiranguid loetletud dokumentidele ei ole seatud. Juurdepääsupiirang on 2018. majandusaasta aruande koostamiseks seotud osapoolte poolt esitatud andmetele, kuna selliste andmete edastamine ei ole lubatud. Seda asjaolu oleme püüdnud vaide esitajale korduvalt selgitada, aga tulemusteta. Järgmise sammuna on vaide esitaja suunanud teabenõude ümber seotud osapooltega seotud juriidilistele isikutele. See ei muuda asja olemust, s.o asjaolu, et tahetakse saada teavet seotud isikute poolt tehtud tehingute kohta. Pärnu Linnavalitsus on neid andmeid saanud seotud osapoolte eneste käest ainult ühe eesmärgiga – koostada 2018. aasta majandusaasta aruande vastav osa. Nende andmete edasine töötlemine (näit edastamine kellelegi kolmandale) ei ole lubatud.

Peame vajalikuks märkida, et Pärnu Linnavalitsus ei pea arvestust seotud osapoolte ja nendega tehtud tehingute kohta. Kogu 2018. aasta majandusaasta aruandes kajastatud teave tuli seotud osapooltelt enestelt, kellele Pärnu Linnavalitsus on kohustatud tagama täieliku ja tagasisivõetamatu konfidentsiaalsuse nende poolt edastatud teabe suhtes. Andmete edasine töötlemine on välistatud.

Juhul kui meie selgitused ei ole olnud piisavad, oleme valmis välja otsima lepingud ja dokumendid, mille kohta seotud isikud on linnavalitsusele info esitanud.

Pärnu linna 2018 majandusaasta aruande et lisas 23 on märgitud järgmist: „2018.a. tegi Pärnu

linn tehinguid seotud osapooltega. Osa neist erinesid tavatehingutest, kuna ei vastanud õigusaktidele või raamatupidamiskohustuslase sisedokumentide üldistele nõuetele või turutingimustele. Mittevastavused olid tingitud Pärnu linna ja valdade ühinemise käigus saavutatud kokkulepetes sisalduvatest kohustistest, mis tingisid tavatehingutest erinevaid lahendusi. Esines ka küsitavusi riigihangete seadusest kinnipidamisel. Nimetatud tehingud tehti juriidiliste isikutega (sihtasutused, mittetulundusühingud, äriühingud), millistes Pärnu linna tegevjuhtkonna liikmed või nende lähedased omasid eraisikuna valitsevat mõju. Sellistele ühingutele anti toetusi erinevate tegevuste läbiviimiseks summas 110,17 tuh eurot ja neilt osteti teenuseid 10,54 tuh euro eest. **Pärnu Linnavalitsuse sisekontroll hindas kirjeldatud tehingud tavapärasest erinevateks aga mitte kuritegelikeks.**“

Kuna Pärnu Linnavalitsuse aastaaruande lisa 23 kohaselt on sisekontroll ise hinnanud osa tehinguid tavapärasest erinevaks, siis jäi Andmekaitse Inspeksioonile arusaamatuks Pärnu Linnavalitsuse seisukoht nagu peaks teabenõudja hindama, millised lepingud ja hanked on tavapärasest erinevad, mistõttu tegi Andmekaitse Inspeksioon Pärnu Linnavalitsusele täiendava järelepärimise. Vastuses täiendavale järelepärimisele on Pärnu Linnavalitsus selgitanud järgmist:

Esitasite 23.10.2019 Pärnu Linnavalitsusele täiendava järelepärimise Erasiku vaide menetluses. Vastame esitatud küsimustele.

1. Kas linnavalitsusel oli arusaadav, milliseid dokumente vaide esitaja soovis?

Vastus: Jah, Pärnu Linnavalitsusele oli arusaadav, et vaide esitaja soovib dokumente, millele on viidatud 2018. aasta majandusaasta aruande lisa 23 koostamise aluseks olnud seotud osapoolte deklaratsioonides.

2. Juhul kui ei olnud, siis miks ei ole linnavalitsus võtnud vaide esitajaga ühendust ning ei selgitanud välja, millist teavet vaide esitaja soovib?

Vastus: Linnavalitsusele oli arusaadav, millist teavet vaide esitaja soovib ning talle on korduvalt selgitatud, miks linnavalitsus ei ole õigustatud seda teavet väljastama.

3. Kas majandusaasta aruande lisa 23 sisaldab ka hankelepingutega seotud andmeid?

Vastus: Majandusaasta aruande lisa nr 23 ei sisalda andmeid, mille põhjal saaks neid lepinguid tuvastada. Kõnesolev lisa toob välja ainult koondsummad. Pärnu linna 2018. aasta konsolideerimisgrupi majandusaasta aruanne on avalikustatud avalikus dokumendiregistris (link: <https://edok.parnu.ee/public/index.aspx?itm=487165>, lisa 23 on leitav majandusaasta aruande lk 78-79).

4. Juhul kui sisaldab, siis miks ei väljastatud vaide esitajale vastavaid lepinguid ja pakkumusi? Vastus sisaldub vastuses küsimusele nr 3.

5. Kui vaide esitaja soovitud teabele ei ole kehtestatud juurdepääsupiiranguid, siis mille alusel keeldus linnavalitsus teabe väljastamisest (juhin tähelepanu, et avaliku sektori asutus ei saa oma partneriga kokku leppida teabe konfidentsiaalseks tunnistamise osas, seda enam kui tegemist on avaliku raha kasutamisega. Seda keelab AvTS § 36 lg 1 punktid 9 ja 10).

Vastus: Linnavalitsus on seda selgitanud nii vaide esitajale kui ka Andmekaitse Inspeksioonile 11.10.2019 saadetud kirjas nr 4.3-8/9492-1.

Selgitame veelkord, et juurdepääsupiiranguid ei ole kehtestatud vaide esitaja poolt soovitud hankelepingutele, ostudokumentidele jms. Linnavalitsus väljastab soovitud dokumendid, kui teabe taotleja määrab tunnuse(d), mille alusel on neid võimalik linnavalitsuse andmekogudest leida. Linnavalitsuse andmekogudes olevate dokumentide juures ei ole märget, et need on „riigihangete seadusest kinnipidamisel küsitavusi tekitanud hankelepingud“ või

„tavatehingust erinev dokumendid“ või olid aluseks majandusaasta aruande lisa 23 koostamisel. See ei oleks ka mõeldav, sest nagu vastuses esmasele järelepärimisele juba selgitatud, ei saa linnavalitsus lubada juurdepääsu teabele, mis võimaldaks konkreetseid füüsilisi isikuid kui seotud osapooli seostada majandusaasta aruande lisas 23 kajastatud andmetega.

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOONI PÕHJENDUSED:

Avalikule teabele juurdepääsu võimaldamine

AvTS § 3 lg 1 kohaselt on avalik teave mis tahes viisil ja mis tahes teabekandjale jäädvustatud ja dokumenteeritud teave, mis on loodud või saadus avalikke ülesandeid täites. Sama paragrahvi lõikest 2 tulenevalt saab avalikule teabele juurdepääsu piirata üksnes seaduses sätestatud korras. Seega ei saa Pärnu Linnavalitsus kui teabevaldaja kellegagi kokku leppida mingi teabe konfidentsiaalsuses, vaid saab oma valduses olevale teabele kehtestada juurdepääsupiirangu üksnes juhul, kui selleks on seadusest tulenev alus. Juurdepääsupiirangu alused on ära toodud AvTS §-s 35 ja valdkondade eriseadustes. Antud juhul puudub vaidlus selles, et vaide esitaja soovitud hankelepingute ja ostuarvete puhul on tegemist avaliku teabega avaliku teabe seaduse mõistes.

Tallinna Ringkonnakohus on asjas nr 3-11-2172 märkinud järgmist: *„Riigikohus on asjas nr 3-4-1-17-08 nentinud: „Kohaliku omavalitsuse üksuste tegevuse läbipaistvuse nõue lähtub põhimõttest, et avaliku võimu allikas ja kõrgema võimu kandja on rahvas, kes soovib saada ülevaadet võimuorganite tegevusest.“ See tähendab, et kohalik omavalitsus peab ja tohib hoida teavet salajas või konfidentsiaalsena (tunnistada piiratud juurdepääsuga teabeks) üksnes erandlikel, seaduses täpselt sätestatud juhtudel.*

Vastuses Andmekaitse Inspektsiooni järelepärimisele on Pärnu Linnavalitsus selgitanud, et *isikuandmetega seotud piiranguid nimetatud dokumentides endis ei ole. Teabe väljastamisest keelduti põhjusel, et vaide esitajal puudus juurdepääsuõigus seotud osapoolte esitatud teabele.* Andmekaitse Inspektsioon Pärnu Linnavalitsuse eeltoodud seisukohaga ei nõustu. Avalikule teabele on üldjuhul juurdepääs vaba, kui teabele ei ole kehtestatud juurdepääsupiirangut. Ka ei pea vaide esitaja teabenõude korral põhjendama, miks ta konkreetset teavet soovib, v.a. juhul kui soovitakse piiranguga isikuandmeid. Antud juhul on Pärnu Linnavalitsus kinnitanud, et soovitud teabele piirangut kehtestatud ei ole. Samas Pärnu Linnavalitsuse vastusest ei nähtu, millest tulenevalt leidis linnavalitsus, et vaide esitajal puudub juurdepääs teabenõudes küsitud teabele, kui soovitud teabele ei ole kehtestatud juurdepääsupiirangut. Siinkohal pean vajalikuks veelkord rõhutada, et avaliku sektori asutus ei saa kellegagi kokku leppida teabe konfidentsiaalsuses ja saab oma valduses oleva teabe väljastamisest keelduda üksnes siis, kui selleks on seadusest tulenev alus.

Teabenõude täitmisest keeldumine

18.09.2019 teabenõude esimeses punktis on vaide esitaja soovinud loetelu hangetest, mille puhul esines küsitavusi riigihangete seadusest kinnipidamisel ning hankelepinguid ja tingimustele vastavaid pakkumusi. Teabenõude teises punktis soovis vaide esitaja teada, kellelt ja milliseid teenuseid osteti (10,54 tuhande euro eest), mis erinesid tavatehingutest ning vaide esitaja palus väljastada ostudokumendid (ostuarved vm). Seega sisaldas vaide esitaja 18.09.2019 pöördumine nii teabenõuet kui selgitustaotlust. Kuna Andmekaitse Inspektsioonil puudub selgitustaotlustele vastamise üle järelevalvepädevus, siis selles osas Andmekaitse Inspektsioon hinnangut ei anna.

Pärnu Linnavalitsus on vastanud vaide esitaja 18.09.2019 pöördumisele 25.09.2019 kirjaga nr

4.3-7/9046-1, milles keeldus teabenõude punktide 1 ja 2 täitmisest AvTS § 23 lg 1 punkti 1 alusel põhjusel, et vaide esitajal ei ole taotletavale teabele juurdepääsuõigust. Samas ei ole märgitud, mille alusel on soovitud teabele juurdepääsupiirang kehtestatud. Järgnevalt on pikalt selgitatud Euroopa Liidu isikuandmete kaitse üldmääruses sätestatud ning leitud, et *seotud osapoolte andmete kogumise eesmärk oli 2018 aastaaruande vastava osa koostamine. Juhul kui edastaksime Teile mistahes teavet, mis võimaldaks asjaomaseid isikuid identifitseerida, oleks tegemist isikuandmete töötlemisega ja sel juhul eksiksime üldmääruse eelpoolosundatud põhimõtte vastu, mis lubab isikuandmete töötlemist üksnes juhul, kui töötlemine on kooskõlas eesmärkidega, mille jaoks isikuandmeid algselt koguti.*

Siinkohal pean Pärnu Linnavalitsusele vajalikuks selgitada, et Euroopa Liidu isikuandmete kaitse üldmäärus sätestab küll isikuandmete töötlemise üldised nõuded, kuid kui eriseaduses on isikuandmete töötlemisele ette nähtud erikord, siis tuleb lähtuda eriseadusest. Avaliku sektori valduses oleva teabe, sh isikuandmete osas on selleks avaliku teabe seadus, mis lubab isikuandmetele kehtestada juurdepääsupiirangu, kui selliste andmete avalikustamine kahjustaks oluliselt isiku eraelu puutumatust. Pärnu Linnavalitsus on mitmel korral kinnitanud, et vaide esitaja soovitud lepingutele ja ostuarvetele juurdepääsupiirangut kehtestatud ei ole. See, et lepingu osapoolteks on seotud isik, ei ole iseenesest alus dokumendi väljastamata jätmiseks, kui dokumendile ei ole kehtestatud juurdepääsupiirangut. Ka nähtub seotud osapoolte deklaratsioonidest, kas ja mille alusel on neile kehtestatud juurdepääsupiirang. Seega ei ole põhjendatud ega seadusega kooskõlas Euroopa Liidu isikuandmete kaitse üldmääruse alusel teabe väljastamisest keeldumine. Seda enam, kui soovitud lepingud on Pärnu Linnavalitsuse selgituse kohaselt ka dokumendiregistris avalikud.

Nõustun Pärnu Linnavalitsusega selles, et majandusaasta aruande lisa ei sisalda andmeid, mille alusel saaks soovitud lepinguid tuvastada. Samas ei saa ma aga Pärnu Linnavalitsusega nõustuda selles, et linnavalitsus ise ei saa tuvastada, milliste lepingute andmetest majandusaasta aruande lisa 23 koosneb ning millised lepingud ja ostuarved on tunnistatud tavapärasest erinevaks. Et see on võimalik, tuleneb ka Pärnu linnavalitsuse vastusest, milles linnavalitsus selgitas, et *juhuil kui meie selgitused ei ole olnud piisavad, oleme valmis välja otsima lepingud ja dokumendid, mille kohta seotud isikud on linnavalitsusele info esitanud.* Eeltoodust tulenevalt on linnavalitsusel vaide esitaja soovitud teave olemas ja ka arusaadav, milliseid dokumente vaide esitaja soovib.

Täiesti arusaamatuks jääb Pärnu Linnavalitsuse seisukoht, nagu peaks vaide esitaja teadma, millised hanked või tehingud on linnavalitsus tunnistanud tavapärasest erinevaks kas siis lepingupartnerilt saadud info põhjal või omaalgatuslikult. Juhul, kui kõik majandusaasta aruande lisas 23 tehingud ei ole tunnistatud tavapärasest erinevaks, siis tuleks seda ka vaide esitajale selgitada ja väljastada ainult need lepingud, ostuarved, mis on tunnistatud tavapärasest erinevaks.

Arusaamatuks jääb ka Pärnu Linnavalitsuse väide, nagu linnavalitsus ei pea arvestust seotud osapooltega tehtud tehingute üle. Nimelt sätestab Rahandusministeeriumi 11.12.2003 määrus nr 105 „Avaliku sektori finantsarvestuse ja –aruandluse juhend“ § 49¹ lg 1, et aastaaruandes avaldatakse informatsioon järgmiste isikutega (edaspidi *seotud isikud*) tehtud tehingute kohta, mis ei vasta õigusaktidele või raamatupidamiskohustuslase sisedokumentide üldistele nõuetele või turutingimustele. Sama paragrahvi lg 4 sätestab, et eelnimetatud paragrahvi lõike 1 alusel avaldamisele kuuluvate tehingutega seotud raamatupidamise algdokumentide menetlemisel esitavad dokumentide koostajad, kooskõlastajad ja kinnitajad vastavalt neile teadaolevatele andmetele dokumentidel vastavasisulise kommentaari.

Isegi juhul kui linnavalitsus eeltoodud nõuet täitnud ei ole, on linnavalitsus oma selgitustes märkinud, et vastava teabe on esitanud neile seotud isikud. Seega saab asuda seisukohale, et Pärnu Linnavalitsusel on arusaadav, milliseid dokumente on vaide esitaja soovinud ja võimalik

need väljastada. Kui Pärnu Linnavalitsus on seisukohal, et vaide esitajal puudub juurdepääsuõigus seotud osapoolte esitatud teabele, milles nad on märkinud mingid tehingud tavapärasest erinevaks, siis tuleb teabe väljastamisest keeldumisel viidata piirangu alusele ja põhjendada keeldumist.

Siinkohal juhin linnavalitsuse tähelepanu sellele, et piirangu alus saab tulla seadusest, mitte määrusest. Lisaks märgin, et eeltoodud määruse § 49¹ sätestab seotud isikutega tehtud tehingute kajastamise nõuded aastaaruandega seonduvalt, kuid ei sätesta, et mingid andmed oleksid piiranguga. Ka see, et eelnimetatud määrus ei kohusta aastaaruandes kajastama seotud osapooltega tehtud tehinguid personaalselt, ei tähenda seda, et vastavad andmed on piiranguga. Seda enam, et edastatud deklaratsioonidest võib aru saada, et seotud osapoolteks on volikogu liikmed, kelle andmed ei ole piiranguga. Samuti ei saa piiranguga olla teave tehingute kohta, mis on seotud avaliku raha kasutamisega.

Eeltoodust tulenevalt tuleb Pärnu Linnavalitsusel vaide esitaja 18.09.2019 esitatud teabenõue uuesti läbi vaadata ja väljastada vaide esitajale soovitud dokumendid, kui puudub alus teabele juurdepääsu piirata. Kui Pärnu Linnavalitsus keeldub teabenõude täitmisest, siis viidata konkreetsele piirangu alusele ja põhjendada keeldumist.

/allkirjastatud digitaalselt/

Elve Adamson

peainspektor

peadirektori volitusel